

da bi hotelo slov. ljudstvu dati, kar veleva zdrava pamet.

Vse eno pa je nemška gospoda v štaj. dež. zboru potegnila za dr. Aussererjem in je vzprejela neko izjavo gledé one odredbe gosp. ministra. Ces. namestnik je sicer možem namignil, češ, da so v tem na krivi poti, ter da se vtikajo v reči, ki jih nič ne skrbé Knez Liechtenstein. vodja nemških konservativcev, jim je celo dokazal, da minister ni druga storil, kakor da je odločil, kar se je že doslej več ali manj na onih sodnijah godilo. Vse zastonj.

Naš poslanec g. M. Vošnjak jim je bil jasno dokazal, da je le slamnat mož, po katerem tepó ter bi storili bolje, ko bi ga pustili na miru, to je naj bi opustili izjavo zoper odredbo g. ministra, saj bi je še brž kó ne nič ne poznali. Čudno je v tem bilo, da mu je dež. glavar ni pustil prebrati, ali pa se je kje bal, da bi se gospodje premislili, ko bi poznali odredbo?

Po tem pa se lahko vé, kaj da je ta izjava nemških liberalcev vredna. G. dr. Dominkuš jim je v izbrani in pristréni besedi, kakor je to že njemu lastno, razodel, kaj sodi o celi stvari slov. ljudstvo. Besede velezaslužnega poslanca za Celjsko skupino kmečkih volilcev prinese naša denešnja priloga; iz njih se prepriča lahko vsak, kdor le hoče, da ima nemška liberalna gospoda debela ušesa, kjer gre za resnico in pravico. Izjavo ali kar je že bilo to, kar jim je bil besedljivi poslanec za Ptujsko mesto predložil, zoper odredbo g. ministra so se seveda vzprejeli.

Gospodarske stvari.

Ozebljenje rastlin.

(Konec.)

Zdaj so to tudi učenjaki po izkušnjah dopričali. Kožice rastlinskih celic so namreč tako krhke, da bi koj počile, ako se tekočina v njih vsled mraza nekoliko razširi. Ovi mehurčki v rastlini tudi niso do cela polni tekočine. Opozavali so tudi z drobnogledom, da v pozebljenih rastlinah mehurčki niso bili počeni. Devali so ozebljeno rastlino, preden jo je solnce bilo ogrelo, v mrzlo vodo, kjer se je počasi otalila, in videli so, da je bila popolnoma zdrava. Uzrok pozebu je torej prenašlo otaljenje. V mrazu se namreč vsa vlaknovina rastline iz navadne lege premakne. To njenemu življenju nič ne škoduje, ako se le počasi v prejšnjo lego vravna, kar je takrat, kader se počasi tali. Ako pa bi se vlaknovina hipoma v navadno premaknila, kar se godi pri naglem otaljenju, to rastlino tako pretrese, da jo umori.

Kako bi se mogle rastline pozeba varovati? Kmetovalci so že marsikaj poskušali.

Včasih, kader se je po mrzlem dnevu na večer vjasnilo, so začeli po dolinah kuriti, da bi vrte in vinograde v dim zagrnili. Ali tenki vetrič, ki je tako skrivnostno v njih dihal, jim je raznesel kmalu ves dim. Drugi so odevali trsje s slamo. To bi bilo že dobro, ko bi bilo mogoče vse odeti. Ali l. 1876, ko je 25. majnika tisti hudi mraz bil, mi je pravil nek kmet, da je trs s starim kožuhom odel, pa mu je le pozebel. Gledé na to skušnjo, da le prenašlo otaljenje pozeb vzroči, so nekateri poskušali zjutraj vrte z mrzlo vodo kropiti.

Kaj velja o teh poskušnjah? — Ako ne moreš rastlin s slamo odeti, zvečerna kurjava nič ne bo pomagala; poskusi pa kuriti zjutraj, da bo dim zakrival vzhajajočemu solncu tvoj vrt ali vinograd. Z mrzlo vodo kropiti zelišča je tudi dobro; ali to se ne sme goditi popred, kakor ravno takrat, ko solnce vzhaja, ne poprej.

A. R.

Na znanje.

Na mnogobrojna vprašanja od raznih strani zaradi oddavanja divjakov, požlahtnenih drevesec itd. v prihodnjem spomladi, se vsem p. n. udom naznanja, da se bodo hruševi in jabelčni divjaki ter cepiči pri občnem zboru 17. aprila med udeležnike brezplačno delili, požlahtnjena drevesca pa bodo še le na jesen in bodočo spomlad na razdavanje prišla. Ob enem se p. n. društveni poverjeniki uljudno prosijo, da pošljejo svoja poročila za leto 1886 — o nabiranju udov — če tudi nikavno, kedor še tega do sedaj storil ni. — Vsled sklepa v odborovej seji od 5. jan. t. l. si ravnateljstvo išče lastnega, stalnega vrtnarja.

„Cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo“ v Št. Jurju ob juž. žel., 6. febr. 1887.

Val. Jarc, tajnik.

Sejmovi. Dne 14. februvarija v Račah, Sevnici, Ponikvi, Brežicah in v Žalcu. Dne 16. febr. v Bučah. Dne 17. febr. v Šoštanju in dne 19. febr. na Górnji Polskavi.

Dopisi.

Iz Ptuja. (V zadevi podružnice družbe sv. Cirila in Metoda za Ptuj in okolico.) Lani o tem času poslali smo sedemnajstim župnijam, oz. g. župnikom ali znanim domoljubom širnega Ptujkega okraja poziv, naj pristopijo in se oklenejo naše „podružnice“. Iz ozirov varčnosti — ne gledé na razne sitnobe pri ustanovitvi — nasvetovali smo pristop k Ptujski podružnici. In glej! naše vabilo ni bilo čisto zastonj! Poslali so v kratkem času imenik društvenikov z doneski: č. g. Jakob Trstenjak iz sv. Marjete pod Ptujem, č. g. Josip Šinko iz sv. Lovrenca v slov.

gor, č. g. Jurij Purgaj iz Cirkovec, č. g. Davorin Meško iz sv. Barbare v Halozah in č. g. Ropert Šuta iz Zavrca. Slava tem gospodom za domoljubni trud, da bi nam še oni, oziroma njih nasledniki v prihodnje ostali zvesti in vztrajni v izpolnjevanju zvišene domovinske dolžnosti! Z nevoljo in žalostjo pa moramo tukaj zabeležiti, da iz dvanajstih župnij nismo doslej dobili nikakega odgovora. Ne moremo si misliti, da bivajo v onih župnijah samo na jeziku Slovenci, ne v srci. Slovenci v cenih besedah, ne v djanji in delih! Vse se da doseči, le dobre volje je treba in prave, ognjene ljubezni do družbe. Če pa z mirno, prepričevalno besedo ne opravimo nič, agitujmo in delujmo močneje! „Saj pač dovolj ognjena ljubav do doma ni nobena, če strastna ni“. O tej priliki še enkrat ponavljamo in povdarjamo namen in pomen družbe sv. Cirila in Metoda: „Vsestranski podpirati in pospeševati slovensko šolstvo na katoliški narodni podlagi. Družba za slovenske otroke napravlja in vzdržuje šole in otroške vrtove, ali pomaga napravljati in vzdrževati jih, dovoljuje podpore in nagrade, izdaja primerne spise in knjige.“ Družbeniki so: pokrovitelji, ki plačajo enkrat za vselej najmanj 100 gld.; ustanovniki, ki plačajo enkrat za vselej 10 gld.; letniki, ki plačujejo po 1 gld. in podporniki po 10 kr. na leto. Imena družbenikov z doneski naj se blagovolé pošiljati g. dr. Franu Jurteli, odvetniku, ali pa č. g. Franu Hirti, beneficijatu v Ptuj. Vršimo svojo narodno dolžnost!

Iz Kotmare vesi. (Kmečka zveza.) Naj še tudi jaz nekaj o kmečkej zvezi spregovorim. Njo so lansko leto nekateri velikaši v Grabštanju pri Celovcu ustanovili. Tej zvezi je spisal vodila in je bil do novega leta tudi njen tajnik g. A. Mačnik, nekdanji urednik liberalnih in brezvernih novin. In ti liberalni Salomoni hočejo nas kmete naenkrat potegniti iz mlake, v katero so nas postave, največ od njih privrženecv skovane, potlačile. Kako dolgo se že naš boritelj in rojak g. prof. Andrej Einspieler trudijo in pišejo v časnikih in predlagajo v deželnem zboru nam kmetom zares koristne postave, ali njih nasprotniki in sedajni kmečki zavezniki tega nočejo videti ali slišati, toda prišel bo čas, ko bo pravica morala obveljati. Tudi to se nam ne dopade, da ti kmečki zavezniki nas Slovence v njih govoru in pismih le zaničljivo „bindišarje“ imenujejo, kakor bi mi našega poštenega imena Slovenci ne zaslužili. Pa čujte še, kaj poprej omenjeni tajnik g. Mačnik v nemškej kujižici, katero je izdala kmečka zveza v popis njenega delovanja; a ta se po slovensko tako-le glasi: „....Potem postane kmet samostojen, čislun mož — mož, ki se ga bo, če treba, vse balo, na čegar glas se bo slušati moralo. Potem kmet ne

bo nobenih vodnikov potreboval, kateri so ga navadno za nos vodili in ga še vodijo!“ — Koga g. Mačnik z besedami — „ga še vodijo“ — mēni, ali ni zdaj on in njegovi privrženeci prvi kmečki voditelji! Bomo že videli, kako se bodo te prerokovalne besede spolnile.

Od sv. Janža na Drav. polju. (Sloga jači, nesloga tlači.) Res to so blage besede pa tudi resnične, ako se tako ravna. To bodo čitatelji tega lista sami izprevideli iz javnih dopisov od tukaj v pretečenem letu. Zatoraj ni moj namen starih reči premlevati, temveč jim hočem v tekočem letu javiti, kako složno da se ravna tukajšnja občina s cerkvenimi in šolskimi, posebno z narodnimi vredbami. V prvi vrsti je toraj dolžnost, da tudi javno počastimo svojega župnika, gosp. Janeza Nep. Simoniča, za njih neutrudljivo delovanje v cerkvenih zadevah. Posebno jim pa častitamo, ker so z dnem 20. januarija bili imenovani v Ptuj kot tukajšnji šolski nadzornik. Iz nasledka se razvidi, kako trdno zaupanje imajo hvaležni farani do svojega dušnega pastirja. Kakor se je uže od tukaj razglasilo, da napredujemo v narodnem razvitku, pa mi bodo dragi čitatelji sami pritrdili, da je bilo potrebno složnosti, v kateri so vrli narodnjaki vestno ravnali, predno smo dotlej dospeli. Ali mi bi še tega ne bili dosegli, ko bi nam na čelu ne stal naš vrli, neutrudljivi g. Jaka Golob. Mož nam je zapisan z zlatimi črkami v srce.

J. Š. Starški.

Iz Brega pri Ptuj. Volitve so pri nas bile dne 31. pretečenega meseca in so se jako slabo obnesle; kajti propadli smo mi Slovenci. Ker imajo tudi pravico naši ptujski brkasti gospodje voliti, to nam je krivo, da smo propadli, pa lahko bi tudi mi zmagali, da ne bi naši nemškutarji si bili toliko prizadevali. Pripeljali so s seboj vina in kruha in točili ga po debelem tem, ki so volili le nemškutarje. Volilne liste so jim pa proč jemali in trgali ter pod pete metali. Dosti pa so jih osleparili. Pri nas so po sili Nemci. Svoj materni jezik so pod pete pognali in se sramujejo Slovenci biti. Imeli smo doslej narodnjaka za občinskega predstojnika, cela tri leta smo si bili prav zadovoljni, ker smo bili Slovenci zmagali, ali zdaj so se hudo nemškutarji uprli. Celi den so kočije in vozičeki po Ptujem predmestju drdrali, da že skoro ni bilo mogoče se jih ogibati ter so kričali: „Mi smo gospodje, ne moremo si s kmetom enaki biti!“ Drugi pa so govorili: „Kaj bomo mi kmete v našo občino volili, mi smo trgovci in mojstri rokodelstva! Zakaj bi mi kmete v občinskem zastopu imeli; kmet naj si polje obdeluje.“ Tako so se cela dva meseca zbirali po gostilnicah in si roke podajali za mož-besedo. Iz naše občine pa bi si čer morali deset občin razdeliti, pa bi še premalo

bilo za naše mojstre, ker bi vsak rad občinski predstojnik bil. Povrh pa so nekateri možje za en požirek vina, pa za grizljive kruha prodali svojo slovenščino. Če je volja božja, da dočkamo zopet tri leta, bo pa zmaga naša, sam Bog nam jo daj!

Slovenski kmet.
Od Pesnice. (Slovenci pozor! Nemški šulverein.) Gotovo bi se pred nekaj leti ne bil nihče nadjal, da bodo tukajšnji priseljenci in njih pomagači hoteli nas vse strahovati in ponemčiti. Zdaj so si izmislili šulvereinsko šolo in bi jo radi tam na Pesnici ustanovili. Največ si prizadeva g. stotnik Simlinger, on pošilja svojega viničarja okoli podpisov loviti, nekaj Judežev se je že podpisalo, nekateri pa ga prav neprijazno odpravijo. Med podpisanimi so vsi tukajšnji priseljenci in njih privrženci, omenim nekatere. ti-le so: g. Simlinger, Vacek, Stetel, Rošker in poštnar Fr. Weingerl i. dr. Zato se obračamo mi Slovenci posebno do prečastite duhovščine v Jarenini in pri Spod. sv. Kungoti, ker njih besede imajo največ upliva pri ljudstvu, da svarijo in opomnijo ljudstvo pred brezvernim šulvereinom in svarimo vse občinstvo, da se ne podpišete na nastavljene limance. Ti, kateri se podpišejo, storijo se enaki Judežu, kateri je nedolžno kri izdal. Zato, Slovenci, pozor! Ne podpišite se nikomur, pokažite vsakemu dveri, kateri hoče podpis od vas. Otroci se bodo gotovo na trirazredni šoli v Jarenini več naučili, kakor pa na enorazredni brezverni v Pesnici. Iz tega se tudi kaže, kako potrebna bi bila v Jarenini podružnica sv. Cirila in Metoda. Ona bi najbolj zavračala šulvereinske kričaje in svarila ljudstvo pred njimi. Najprvo se je vzdignil proti šulvereinarjem bivši Pesniški župan, g. Alojz Weingerl, ter je postal iz Savla Pavel, za to mu gre tudi hvala. Šulvereinu pa naj veljajo besede pesnikove;

Naj te vdari grom z visočine,
Izdajalca domovine!

Iz Ribnice. (Veseli občini zbor.) [Konec] Gosp. K. nagovori izvoljen odbor z jedrnatimi besedami skrbeti po očetovsko, da se društvo bolj in bolj širi, da svoj blag namen doseže. Delali bomo! Ne udajmo se! — Ne udajmo se! je bil odgovor. Po prebranih pravilih se je začelo vpisanje udov, kojih je mnogo, jako mnogo pristopilo. Ribnica! zgubljena si za liberalce in nemčurje. Hajd Slovenci! pristopite! Narod, dom branite! Konečno nasvetuje gosp. K. slovenskim poslancem hvalo izreči za njihovo delovanje v deželnem zboru, ker se popolnoma strinjamo z njih sedanjim energičnim branjenjem naših svetih pravic. Trikratna „Slava“ poslancem je zadonela enoglasno po treh sobah. Godci cesarsko pesem zavrta in navdušenje je do vrha priklopelo. Predsednik sklene zbor, izreče presrčno zahvalo za

mnogobrojno udeležitev ter prosi drugokrat spet. Na svidenje gotovo! Ob šesti uri se je začela veselica, pri kateri so se vesele vsestranske napitnice glasile po vseh treh sobah. V najlepšem redu se je vse vršilo in na obrazih je bilo videti blago, srčno veselje in navdušenost za milo slovensko reč. Občno veselje so vzročili Rušani, ki so s predsednikom svojim g. Hlebom prišli pozdravljat najmlajšo hčer „bralnega društva“ v Ribnico, ter razveseljevat s svojimi pevci nove ude bralnega društva. Živahni govori, „živio“-klici se spet začujejo in ko potihnejo, zaslišijo se mile pesmice, koje so peli vrli narodnjaki bralnega društva staroslavni Ruš. Slava bralnemu društvu v Rušah! slava predsedniku! slava pevcem in tovaršicam, ki so tudi prišle pozdravljat hčerko Ribniško, je živahno donelo. Tacega veselja in navdušenja uže nisem dolgo, da dolgo časa doživel, lahko toraj rečem: „Kdor ima srce — Zna za dom solze; — Za slovenske domovine naj, — Za njo rad živi, — Za njo hrepeni — Njo, le njo bo ljubil vekomaj.

Od sv. Križa pol. Slatine. (Naše društvo. Naše petje.) Dne 2. februarja imelo je naše kat. polit. društvo svoj občini zbor. Zborovanja vdeležilo se je lepo število naših kmetov. Debatiralo se je prav živahno, in nam je to svedočba, da naš kmet dandanes dobro vé, za kaj da mu je skrbeti. Ako se bode v tem duhu ljudstvo znanprej izgojevalo, bodo lažiliberalci kmalu „na suhem“. — Zvečer je bila veselica, ktere se je razun domačinov udeležilo lepo število odličnih sosednih gostov, dvorana je bila prenapolnjena. Posebno mi je omeniti, da nas je razveselilo lepo število naših bratov Hrvatov. Živeli! Pogrešali smo pa nekatere naše „sosedne“, ki so sicer vrli, pa — iz svojega „staroverskega fraka in cilindra, ali pinje“ še niso izlezli! Upamo, da se jim to posreči! — Pri veselici peli so naši domači fantje in dekleta prav dobro, ter so se nekatere pesmi morale ponavljati. Prvi nastop naših pevcev se je tedaj vsekako prav dobro obnesel, naj bi bil ta vspeh mladim „Cecilijancem“ v spodbujajo, da bodo tudi znanprej petje z veseljem gojili. Konečno izrekamo pa hvalo vsem prijateljem kat. polit. društva, ki so nam pripomogli, da se je veselica tako vrlo obnesla.

Iz Vurberka. (Dober svet.) So ljudje, da-si drugač pametni, vendar pa ne vedó, da v pričo otrok se mnogokrat govoriti ne sme, kar odraščeni med seboj storiti znajo. Pa žalibog, nahajajo se taki brezvestneži, ki v pričo nedolžnih otrok najostudnejše reči govorijo in grde burke uganjajo, ne da bi pomislili, da s takim obnašanjem strup vlivajo v mlado dušo. V naših krajih se godé take neotesane, grde govorice in burke najbolj po krčmah in gostijah, pri teh pa so navadno tudi otroci navzoči, a kako puhjš-

ljivo govorijo in se vedejo nekateri godci. Ali ne, da bi stariši navzočih otrok godec opozorili na nespodobnost, krobotajo se še temu. To ni prav! Kristjanski hišni gospodar, pri katerem se gostija služi, naj godecem ostro prepove v v pričo otrok pohujšljivo govoriti, ali pa si naj godec najme, ki znajo pametne šale uganjati. Pri ženitovanjih se lahko veseli in smeji, pa brez nespodobnih burk. Komu se na pr. ne studi, ako pride godec kot babura oblečen za kuharico pobirat? Da je že kot ženska oblečen, naj bo, pa le kako gnjusno se nekateri obnašajo, to ni prav! Sicer pa niso vsi godci enaki. Te vrstice pisal sem zato, ker se mi otroci, ki se pohujšajo, smilijo.

Prijatelj otrok.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da ni vse v redu gledé mirú, kaže prepoved c. kr. vlade, vsled katere se konji ne smejo več prodajati v tuje države. V državnem zboru pa je minister baron Ziemalkowski izrekel misel vlade — da se ni nobene nevarnosti za naše cesarstvo. Vse eno pa nam je treba biti pripravljenim. Zato snidete se tudi prve dni marcija delegaciji v Pešti, da dovolite kacic 30 milijonov za vojne priprave. O tistem času bode tudi cesarska rodovina v Pešti. — V državnem zboru se razpravlja sedaj vsaka stvar nekam srdito in nam se dozdeva, da išče nemškoliberalna manjšina uzrok za to, da izstopi iz zbora, večina pa se izogiblje ji ga podati. — V Gradcu izhaja sedaj že tretji mesec „Deutsche Presse“, list ima nalogo, da nadelava pot mislim Jurija vit. Schönereja, moža, v čegar rokah je „bauernverein“. Ako vitez ne bode več sreče imel z listom, kakor je ima z njegovim urednikom, Besozijem in pa s bauernvereinom, potem bode g. vitez kmalu Jurij „brez konja“. — Koroška dežela ima deželni zbor še bolj nemšk in liberalen, kakor ga imamo v Gradcu, gospodar pa je še slabši, kajti Korošcem bode treba koj 44% dolagati na ces. davek, pri nas je že dosta z 38%. Škofija še je zmerom udova. — Na Kranjskem imajo sicer zimo, kakor mi, vendar pa ni bilo na višjih gorah več snega in pastirji so gonili ondi ovce že na pašo. — V Gorici se ustanavlja slov. telovadno društvo ali „Sokol“. Nabira za prof. Erjavčev spominek se obnaša dobro. — V Trstu sta se dva ital. časnikarja stepla kar na ulicah, enega so zapeljali potlej v bolenišnico, drugega v ječo. Ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Trstu se je poprijela z živahnostjo, kakor je le ženski lastna, svojega dela ter ima že lepo število udov. — Po Istri s o zatrosili italijanski delavci na večih krajih kužne bolezni, revne bolenike zapeljejo pa v tržaško bolenišnico. To je še dobro. —

Hrvaški deželni zbor snide se prihodnji torek, skupaj pa ostane za kacic 6 tednov. Največ dela mu bo dala regnikolarna komisija, to je: sklepi tistih poslancev, ki so se z ogersko vlado pogajali za pravice hrv. kraljevine. — Minister Tisza ne išče več ministra za finance, z svojim drugim poslom prevzame še tudi to ministerstvo sam. Mož si upa veliko. — Zadnji čas se je veliko konj izvažalo iz Ogerskih krajev, največ na Grško in nekaj tudi na Italijansko. Kakor se računi, dobili so lastniki okoli 3 milijone za-nje.

Vnanje države. Bolgarija je še zmerom udova ter še ne zna nihče, kdo da zasede h koncu knežji prestol. Sedanji bolgarski vladi tudi princ Leuchtenberg ni po volji. Cankov, ki drži z Rusijo, nima sreče, še celo turški minister ne mara njegovih predlogov, kaj prida tedaj že niso za Bolgarijo. V tem pa prede bolg. vladi za denar, sedaj so izdali ukaz, da ne velja odslej ruski rubelj nič in da se odzve vselej za vlado, če ga poskusi kdo izdati. Ta ukaz je znamenje sovraštva do Rusov, še več pa za to, da si hoče dobiti vlada denarja, bodi karkoli. — Iz balkanske zaveze, to je iz zaveze med Srbijo, Rumunijo in Bolgarijo ne bode nič, rumunski kralj ne mara priti pri caru v zamero, zato pa se tudi Srbija odslej nagiba bolj na rusko stran in dr. Ristič — ki je prijazen Rusom, utegne ondi krmilo vlade vzeti v roke. Z njim pa dobi avstrijsko cesarstvo enega sovražnika več. — Tudi Rusija ne pusti več konj iz države, car pa še zatrjuje slej kakor prej, da ne mara vojske. To je že mogoče, toda ali se je bode še dolgo braniti zamogel? — Nemški cesar je nastopil svoje 90. leto, dolgo torej ne more več živeti in tedaj se sodi, da bode Bismarck še tako dolgo motal štrenjo, dokler cesar ne umrje. Podoba je vsa za to. Bismarck in poleg njega stari general Moltke bije sicer ob vojni bobenj, toda najbrž za to, da zmaga pri sedanjih volitvah stranka, ki dovoli Bismarcku znanih 41.000 vojakov za 7 let. Iz istega namena se je tudi izmislilo neko papeževo pismo, v katerem se bere, da sv. Oče niso zadovoljni s katol. poslanci, ki so zoper Bismarkovo terjatev. Pismo se vé, da ni bilo doma v Rimu, ampak brž ko ne v Berlinu samem. Pomozi, kar pomore! — V Belgiji so delalci nek „poziv“ vtihotapljevali celo v kosarne ter so v njem vabili vojake, naj bi v Belgiji sklicali republiko in s tem se ve, da odstavili kralja. Policija pa jim je prišla na sled ter je poziv ugrabila. — Pri Francozih se vrača sedaj že nekaj pamet ljudem v glave ter niso več toliko sovražni sv. cerkvi. Tovnejsko že v poslaniški zbornici vzprejeli več cerkv. zavodov, za katere bode skrbela država. Dolej jim pa niso le beliča dali. — Italijani imajo vojsko v Afriki ter so jih že precej dobili po